

Gemeente Aalsmeer

COLLEGEVOORSTEL

Zaaknummer:

Datum: 5 december 2023
Portefeuillehouder: wethouder ing. S.A.S. Spaargaren

Behandelend ambtenaar:
-W. van Oosten
-J. Sinke

Onderwerp

Procesnotitie programma arbeidsmigranten 2024-2027

Besluit

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. In te stemmen met de procesnotitie programma arbeidsmigranten 2024-2027;
2. Aan de raad voor te stellen om;
 1. De voorgestelde inhoud van het programma arbeidsmigranten 2024-2027 vast te stellen
 2. Bij huisvesting van arbeidsmigranten in te zetten op geconcentreerde huisvesting dichtbij grote werklocaties, buiten de woongebieden
 3. En gelijktijdig kleinschalige woonlocaties in woonwijken voor tijdelijke arbeidsmigranten geleidelijk af te bouwen en deze vrijkomende woningen ter beschikking te stellen aan woningzoekende Aalsmeeders.'
 4. De overige uitgangspunten in hoofdstuk 2 ('Uitgangspunten voor het beleid') en hoofdstuk 3 ('de programmastructuur') van de procesnotitie Programma arbeidsmigranten 2024-2027 vast te stellen.

Samenvatting

In Aalsmeer is er, met name door de bedrijvigheid rondom de sierteelt, al decennia lang veel vraag naar praktisch geschoolde werknemers. Vanaf de toetreding van Oost-Europese landen tot de Europese Unie in 2007 worden deze arbeidsplaatsen in steeds grotere mate ingevuld door arbeidsmigranten. Op dit moment staan er in Aalsmeer vooral Poolse inwoners (waaronder arbeidsmigranten) officieel geregistreerd. Daarnaast zien we in toenemende mate Roemeense, Spaanse en Bulgaarse arbeidsmigranten in Aalsmeer wonen en werken. Inschatting is dat het echte aantal in de praktijk een stuk hoger ligt. Daarnaast wijst onderzoek uit dat het aantal - vanwege de stijgende behoefte vanuit de bedrijven - de komende jaren verder zal toenemen.

In de beginjaren waren er geen regels omtrent huisvesting. Arbeidsmigranten werden ondergebracht in woningen en (oude) bedrijfspanden die niet altijd aan alle (veiligheids)eisen voldeden. De afgelopen jaren is flink ingezet in verbetering van de woonvoorzieningen. Dit heeft geresulteerd in de kadernota Huisvesting arbeidsmigranten 2018 en handhaving van ongewenste situaties. Ook is er een pilot doorlopen om registratie van personen te verbeteren, die zo succesvol was dat deze werkwijze is voortgezet en als goed voorbeeld wordt aangehaald bij Greenport Nederland, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en andere gremia.

Uit landelijke onderzoeken en het rapport van de commissie Roemer ('*Geen tweederangsburgers van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten*'), komt naar voren dat er verbetering wenselijk is als er misstanden worden geconstateerd. In Aalsmeer willen we door het Programma Arbeidsmigranten uit te voeren dit soort situaties voorkomen en indien nodig aan te pakken.

We willen dit als gezamenlijke opgave met alle relevante partijen aanpakken. Doel is vast te leggen hoe we deze arbeidsmigranten goed kunnen huisvesten en ook de zorg en welzijn bieden die nodig is. Daartoe gaan we in overleg met de grootste uitzendbureaus en werkgevers en relevante zorgpartijen die in de gemeente en de regio gevestigd zijn. Momenteel wordt er binnen Greenport Aalsmeer verband gewerkt aan een regionaal programma arbeidsmigranten waar Aalsmeer deel aan neemt.

Doel

Gemeente Aalsmeer streeft naar een integrale aanpak en structurele oplossingen voor en daar waar nodig het verbeteren van de woon- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten in onze gemeente. Hiertoe wordt dit programma opgesteld voor de duur van 4 jaar om deze aanpak uit te voeren.

Het programma is gericht op intensieve samenwerking met ketenpartners als uitzendbureaus, bedrijven, belangenorganisaties en zorgaanbieders.

Prestatie

Wij gaan een programma arbeidsmigranten opstarten. In deze fase stellen wij de raad voor om de procesnotitie programma arbeidsmigranten vast te stellen. In de procesnotitie staat beschreven hoe wij tot een programma willen komen en welke uitgangspunten bij het opstellen van het programma worden toegepast.

Voorgeschiedenis en context

In Aalsmeer is er, met name door de bedrijvigheid rondom de sierteelt, al decennia lang veel vraag naar praktisch geschoolde werknemers. Vanaf de toetreding van Oost-Europese landen tot de Europese Unie in 2007 worden deze arbeidsplaatsen in steeds grotere mate ingevuld door arbeidsmigranten. Op dit moment staan er in Aalsmeer vooral Poolse inwoners (waaronder arbeidsmigranten) officieel geregistreerd. Daarnaast zien we in toenemende mate Roemeense, Spaanse en Bulgaarse arbeidsmigranten in Aalsmeer wonen en werken. Inschatting is dat dit aantal in de praktijk een stuk hoger ligt en daarnaast wijst onderzoek uit dat het aantal de komende jaren verder zal toenemen.

In de beginjaren waren er geen regels omtrent huisvesting. Arbeidsmigranten werden ondergebracht in woningen en (oude) bedrijfspanden die niet altijd aan alle (veiligheids)eisen voldeden. De afgelopen jaren is flink ingezet in verbetering van de woonvoorzieningen. Dit heeft geresulteerd in de door de raad vastgestelde kadernota Huisvesting arbeidsmigranten, het Paraplubestemmingsplan Kamerverhuurbedrijf gemeente Aalsmeer en handhaving van ongewenste situaties. Het vastgestelde beleid vormt de basis voor de ontwikkeling van het programma. Ook is er een pilot doorlopen om registratie van personen te verbeteren.

Argumenten

Inhoud

1. Arbeidsmigranten maken onderdeel uit van de Aalsmeerse samenleving;

De Aalsmeerse (sierteelt) economie is afhankelijk van arbeidsmigranten. Nederlanders zijn steeds minder bereid het zware, praktische geschoolde werk te verrichten. Zonder arbeidsmigranten zal een groot aantal bedrijven niet kunnen functioneren en zal een deel van de Aalsmeerse economie stil vallen. Het feit dat er grote aantallen arbeidsmigranten in Aalsmeer verblijven is een gevolg van de aanwezigheid van werk.

2. Het aantal arbeidsmigranten zal de komende jaren toenemen;

Onderzoek uit 2021 wijst uit dat het aantal arbeidsmigranten in de Greenport Aalsmeer de komende jaren naar verwachting met 17% per jaar stijgt. Om deze stijging voor zowel de arbeidsmigranten zelf, als de inwoners van Aalsmeer in goede banen te leiden is het van belang om heldere kaders te stellen en (ondersteunende) voorzieningen op orde te hebben.

3. Beleid en concrete maatregelen die nodig zijn om arbeidsmigranten op een goede manier in Aalsmeer te laten verblijven zijn divers van aard;

Er wordt in Aalsmeer al geruime tijd aan- en met beleid voor arbeidsmigranten gewerkt. In eerste instantie heeft dit beleid zich vooral gericht op planologie en veiligheid rondom huisvesting. Daarnaast is er een pilot uitgevoerd met betrekking tot registratie. Zowel vanuit de signalen die wij zelf ontvangen als vanuit het advies van de landelijke commissie Roemer komt naar voren

dat een bredere aanpak voor arbeidsmigranten gewenst is. Er wordt dan ook voorgesteld om een integraal programma volgens de volgende lijnen in te richten:

1. Informatie en voorlichting
2. Goede huisvesting
3. Verbeterde registratie en sturing
4. Werk en goed werkgeverschap
5. Ondersteuning, preventie en toegang tot zorg
6. Veiligheid, handhaving en samenwerking met partners in de regio

Overwegingen die hebben geleid tot het voorgestelde besluit

Het tekort aan medewerkers in de sierteelt en logistieke dienstverlening heeft niet alleen impact op de economie, maar ook op het huisvestingsvraagstuk voor deze groep medewerkers specifiek en de gehele Aalsmeerse bevolking in het algemeen. Daarnaast komt in landelijke onderzoeken en rapporten (o.a. rapport Roemer) naar voren dat er niet alleen verbeteringen wenselijk zijn ten aanzien van de kwaliteit van de huisvesting, maar ook ten aanzien van de zorg en het welzijn van arbeidsmigranten. Het probleem vraagt dus om een integrale aanpak.

Als gemeente willen we ons samen met alle betrokken partijen inzetten om daar waar dat nodig is de woon, werk en zorg/welzijnsomstandigheden voor de arbeidsmigranten naar behoren te regelen en zonodig te verbeteren.

Keuzemogelijkheden/alternatieven

In de sierteeltsector en aanverwante bedrijvigheid is een doorgaande stroom van arbeidsmigranten werkzaam. Dit vraagt om het opstellen van een coherent beleid, een programma en gefundeerde beleidskeuzes om dit te reguleren.

Participatie

Niet van toepassing. Het betreft een procesnotitie voor het opzetten van een programma.

Kantekeningen en risico's

Het succes van het programma is mede afhankelijk van input en inzet van verschillende belanghebbenden;

Binnen het beleidsveld arbeidsmigranten zijn, naast de gemeente, een groot aantal partijen actief: de arbeidsmigranten zelf, werkgevers (onderverdeeld in uitzendbureaus en inhuurders), huisvesters, zorg- en welzijnspartijen, belangenorganisaties als Greenport Aalsmeer en medeoverheden. Al deze partijen hebben hun eigen kaders en belangen. Het slagen van het programma is mede afhankelijk van input en inzet van de individuele partijen en een goede samenwerking tussen partijen. De uitwerking van de zes programmalijnen zal de samenwerking met een groot aantal externe partijen vragen. We werken in Greenport samen met andere gemeenten om op termijn regionale afspraken te kunnen maken over de verdeling van de huisvestingsopgave.

Op 31 oktober j.l. is een aanvraag voor een Regiodeal bij het Ministerie BZK ingediend door 3 Greenportregio's. Een van de kernthema's daarin zijn Arbeidsmarkt en Circulariteit.

Vanuit Greenport Aalsmeer is gestart met het regionale programma Arbeidsmigranten waarbij de Duin en Bollenstreek en Greenport Aalsmeer betrokken zijn. Het regionale programma is direct gekoppeld aan het in voorbereiding zijnde Programma Arbeidsmigranten van gemeente Aalsmeer. Vanuit de drie regio's wordt het belang van het thema arbeidsmigranten onderkend en zal het thema een prominent onderdeel vormen van de aanvraag. Dit biedt de kans de investering in dit thema flink te vergroten. Immers, bij honorering van de Regiodeal kan het programmabudget van dit thema verdubbeld worden door een bijdrage vanuit het Rijk.

Financiën

Met deze procesnotitie zijn geen additionele kosten gemoeid. De inhoudelijke budgetten die betrekking hebben op het Programma Arbeidsmigranten zijn opgenomen in programma 3 van de programmabegroting. De kosten voor de verschillende acties in de programmalijnen zijn opgenomen in het College uitvoeringsprogramma. Er is jaarlijks een bedrag van 50.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het programma en 25.000 voor de versterking van het Poolse spreekuur.

Vervolgstappen

Uitvoering en procesplanning

Proces

Deze procesnotitie is de eerste stap om te komen tot een programma;

In de procesnotitie die nu ter besluitvorming voorligt wordt het proces om te komen tot een programma arbeidsmigranten en de daarbij behorende inhoudelijke uitgangspunten vastgelegd. Na vaststelling zal het programma volgens de onder punt 3 beschreven programmalijnen worden uitgewerkt.

Het programma past binnen de regionale aanpak die Greenport Aalsmeer voor ogen heeft; Ook in Greenport Aalsmeer verband wordt er gewerkt aan een programma arbeidsmigranten. Verkennende gesprekken voor dit regionale programma worden momenteel gevoerd. Voor zover op dit moment kan worden overzien sluiten het lokale en regionale programma op elkaar aan en zullen zij elkaar versterken. Momenteel wordt een aanvraag voor een zgn Regiodeal voorbereid door 3 Greenportregio's. De kernthema's daarin zijn Arbeidsmarkt en Circulariteit. Een van de pijlers daarin is Weerbare en vitale sierteeltregio. In de programmalijn van deze pijler is het regionale programma arbeidsmigranten ingebracht.

De gemeenteraad wordt gefaciliteerd om invulling te geven aan haar kaderstellende rol; Het is van belang dat de raad op de hoogte is van het voornemen om te komen tot een programma arbeidsmigranten en is het van belang dat de raad kan meedenken gedurende het proces om te komen tot nieuw strategisch beleid. Daarnaast spreken raadsleden in hun rol als volksvertegenwoordigers met inwoners en bedrijven en beschikken daardoor over informatie die van meerwaarde kan zijn voor het programma.

Na vaststelling van de procesnotitie kan direct worden gestart met het daadwerkelijk opstellen, inrichten en uitwerken van het programma. Per programmaonderdeel zal worden bekeken of, en op welke wijze, bestuurlijke besluitvorming wenselijk dan wel noodzakelijk is.

Evaluatie

Dit wordt opgenomen in het programma.

Duurzaamheidsaspecten

Niet van toepassing.

Bijlagen

- Raadsvoorstel procesnotitie programma arbeidsmigranten 2024-2027
- Raadsbesluit
- Procesnotitie programma arbeidsmigranten 2024-2027
- Kaart met overzicht locaties huisvesting arbeidsmigranten oktober 2023

Behandeld in B&W-vergadering 05-12-2023 nr. 5

Besluit B&W

Conform advies